

Regional food systems in the Netherlands: the case of Rotterdam

4

Nachhaltige Lebensmittelproduktion und -versorgung in Städten

Zurich 16-01-2015

Dr. Jan Willem van der Schans

Jan-willem.vanderschans@wur.nl

Introduction

- Researcher LEI-WUR
Supply chain research
- Researcher RSO-WUR
Regional food systems
- Co-founder Eetbaar Rotterdam
- Member Thinktank UA Rdam
- Member Food Council Rdam
- Coordinator Food
Adam Metropolitan Solutions

Overview

- Introduction
- Context NL
- Context Rdam
  - Redefining the value chain
  - Circular economy
  - Physical planning
- Conclusions

Women from Azoza village, Chad, search for tiny scraps of cereals grains in the anthills. Photo: Irina Fuhrmann/Oxfam

Dutch beat French and Swiss to top Oxfam's new global food table

Published: 15 January 2014

The Netherlands is No. 1 in the world for having the most plentiful, nutritious, healthy and affordable diet, beating France and Switzerland into second place. Chad is last in 125th spot behind Ethiopia and Angola, according to a new

Downloads

Good Enough to Eat, Oxfam
Media Briefing, 15 January 2014
180.57 KB

GROW
FOOD. LIFE. PLANET.

JOIN GROW

E-mail

Sign up and we'll let you know about all the ways you can make a difference.

GO

 Like 2,285 people like this. Be the first of your friends.

MEDIA CENTER

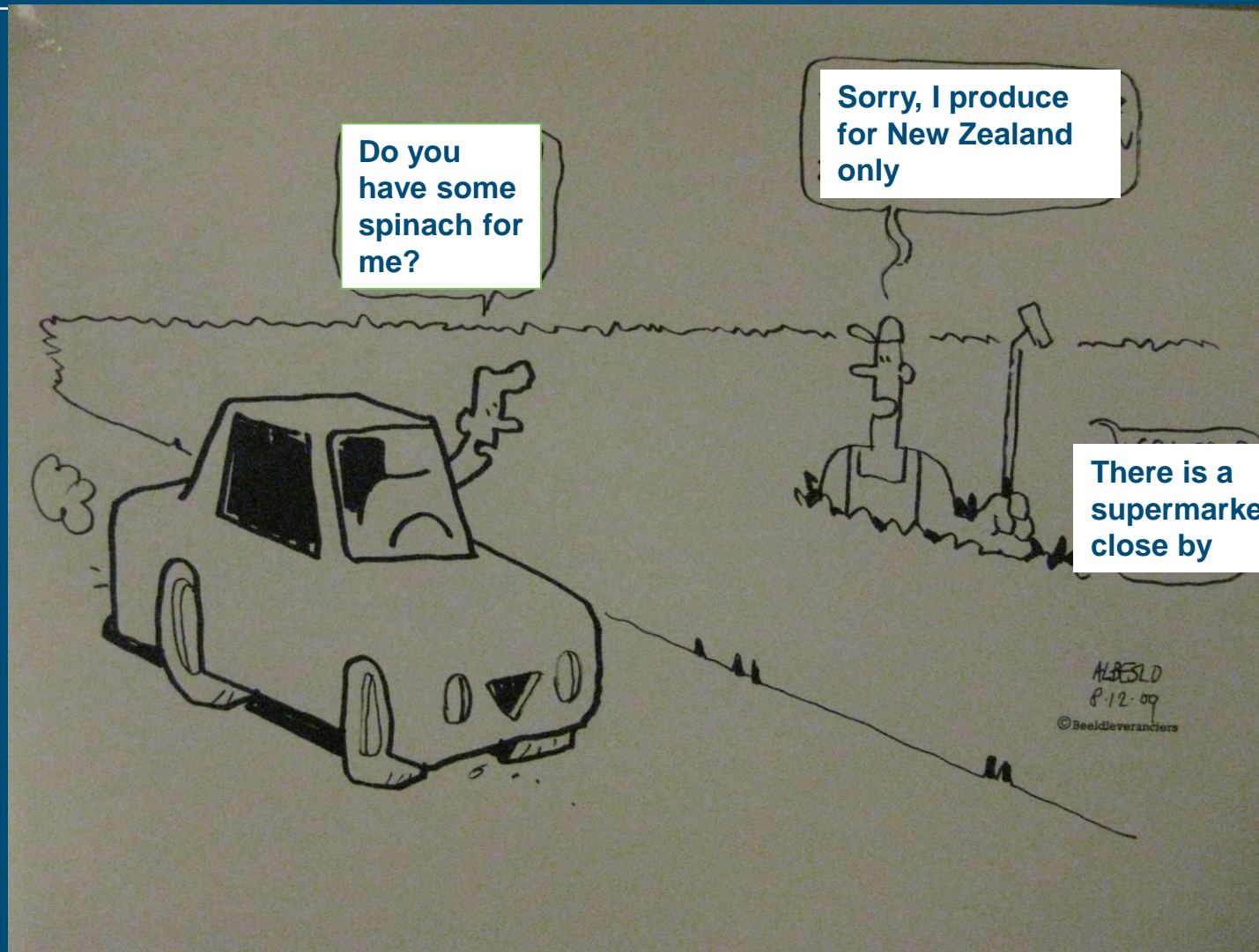
Dutch beat French and Swiss to top Oxfam's new global food table

Europe can cut import dependence and food prices by ditching biofuels mandates

[Read more »](#)

REPORTS & PAPERS

Export orientation Dutch agriculture

Meer...

Kaart

Satelliet

Het Woudt Den Hoom

Rodenrijs bergschenhoek

Kruitbosweg

E19

De Lier

Schipluiden

Abtswoude

De Rotte Oud Verlaat

Midden-Delfland

De Zweth

Schiebroek

E25

N21

Maasland

A13

A20

Blijdorp

Cap De

Maasvluis

A20

Schiedam

Rotterdam

N210

E19

Rozburg

Vlaardingen

Delfshaven

Boln

A4

Heijplaat

Charlois

A16

artewaal

Vondelingenplaat

Pernis

Vaarweg

Botlek

A15

Rotterdam Albrandswaard

A15

Heenvliet

Hoogvliet

N492

Poortugaal

Geervliet

Spijkenisse

Rhoon Albrandswaard

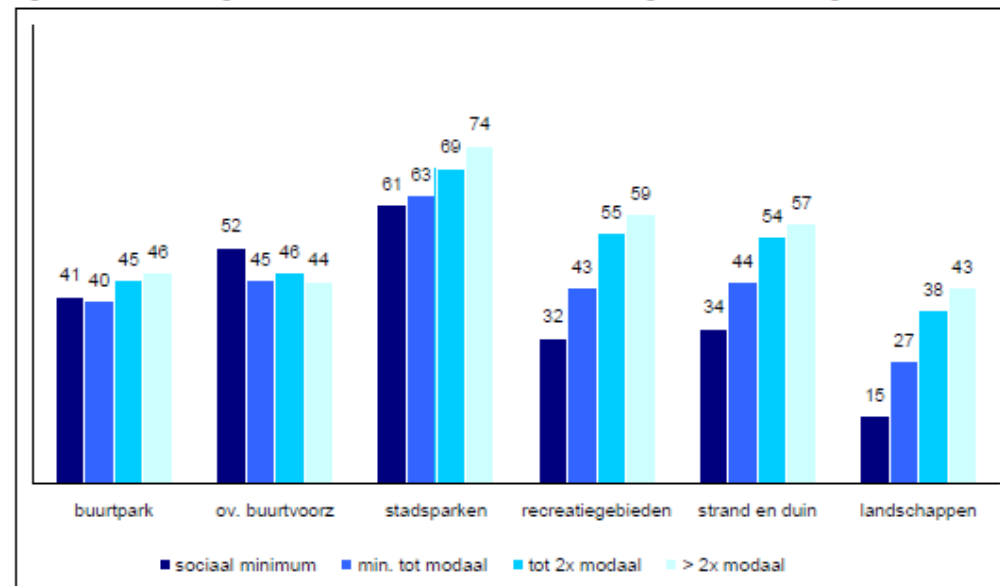
Barendrecht

Abbenbroek

Heerjansdam

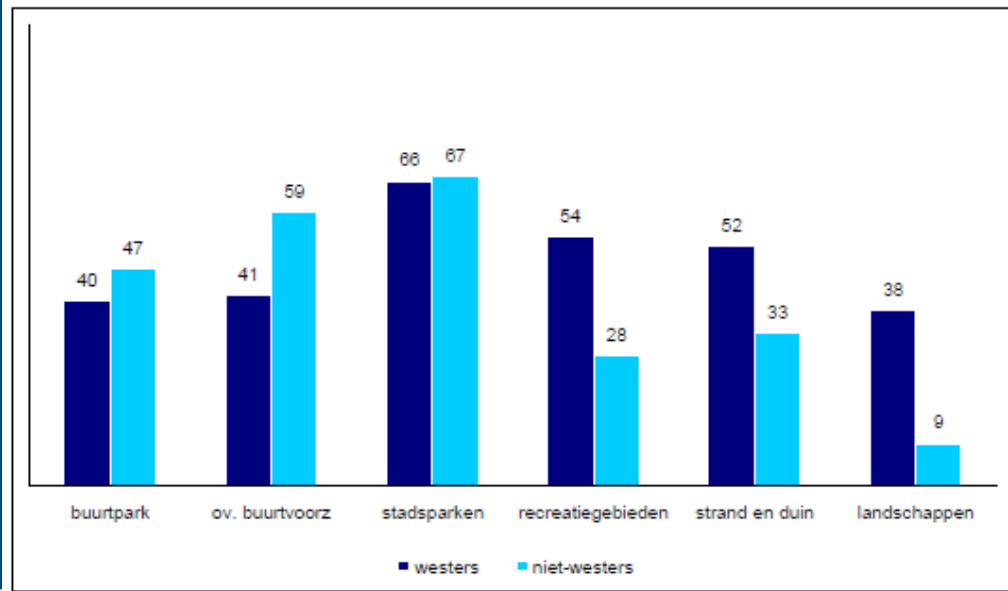

Figuur 9: Percentage Rotterdammers dat verschillende groenvoorzieningen bezoekt naar inkomen

Needs Actual use and evaluation

Figuur 10: Percentage Rotterdammers dat verschillende groenvoorzieningen bezoekt naar etniciteit-1

'The only green that I can think of for a city like Rotterdam is a can of green paint to colour the concrete.'

Expertisegroep EETBAAR ROTTERDAM

Urban agriculture blog

UA Diners

Visit and presentations Will Allen / Paula Sobie

Demonstrations at festivals

Education and research projects

Presentations (including for municipality)

Develop proposals for sites (e.g. Marconistrip)

Manifesto (to be used in election programs)

Press

What did we do? Awareness creation and agenda setting

UA policy process City of Rotterdam

- Green year 2008: quality and diversity of green space is problematic. “UA is a possible solution”
- Network meetings stakeholders regional and urban
- Experts consultation
- Think tank (civil servant internal)
- Production of policy document
- Realisation edible rooftop garden city centre

Rotterdam policy goals in relation to UA

Economic growth

Economic

Maintain farming production

Maintain processing

Decentral logistics

Preserve landscape

Climate adaptation

Recycling

Real estate value

*More diverse shopping,
restaurants, open air markets*

*Variety in fresh
food*

*More jobs in food and green
sectors*

Mismatch labour market

*Keep higher educated people
in city*

Social cohesion through community gardens

*Stressreduction green
neighbourhoods*

Health in socially deprived districts

Reduce obesitas

Educate youth about green and food

Social

*CO2-reduction and reduction food
miles*

*Reduce budget costs for landscape
maintenance*

*Improve city climate by introducing
more (edible) green*

*Carbage collection and
biomass*

Biodiversity

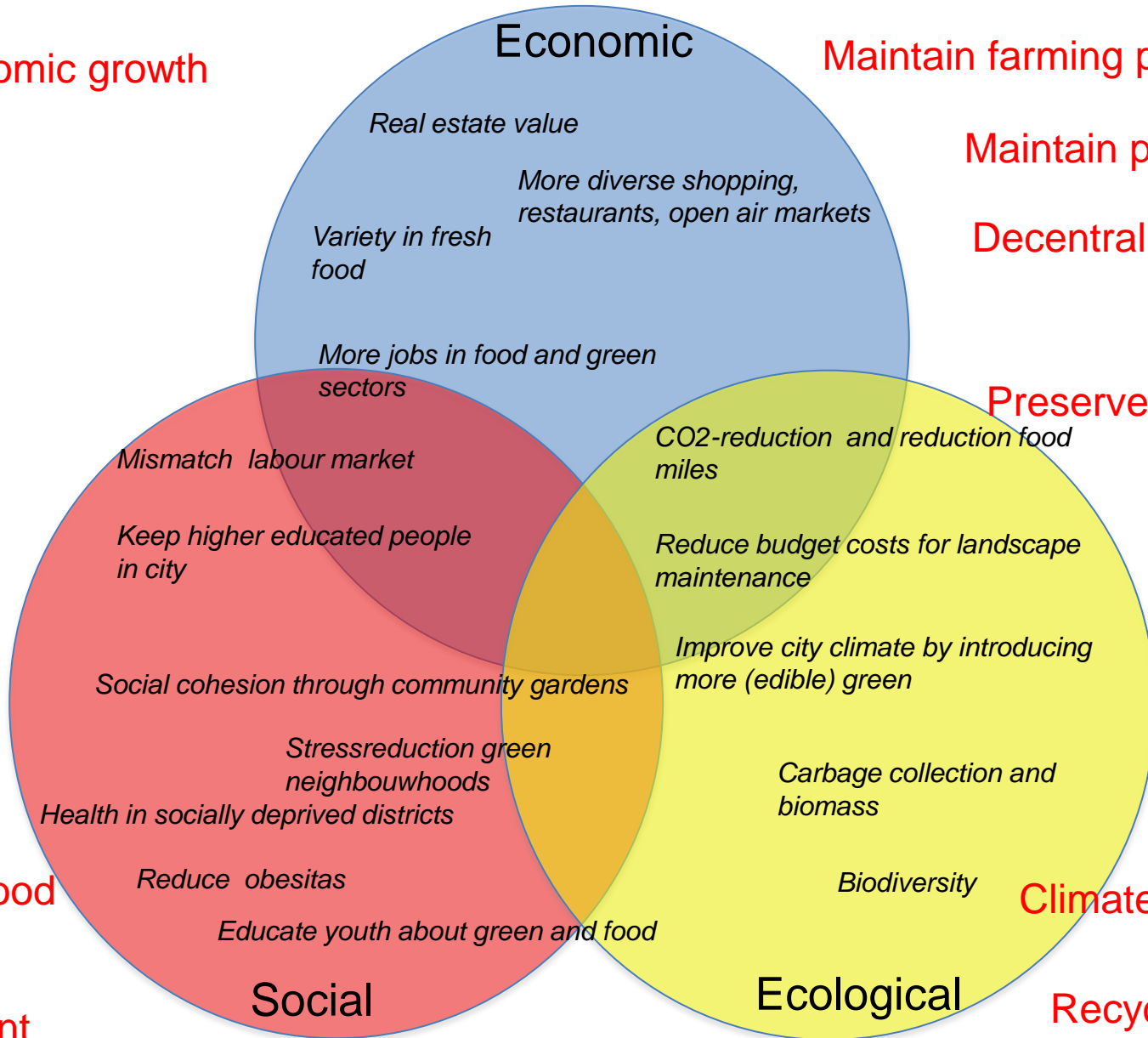
Ecological

Empowerment

Public health

Healthy food

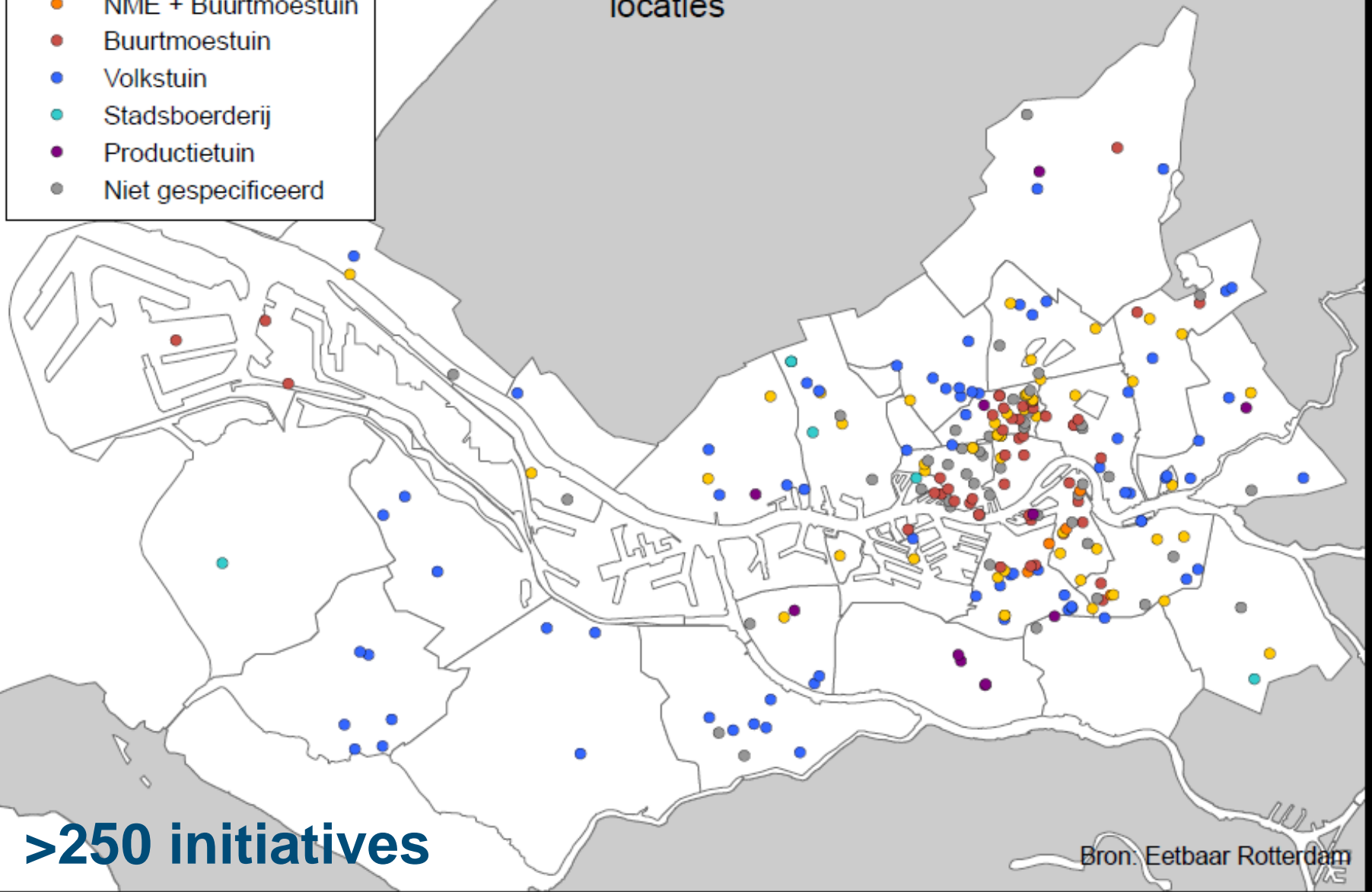
Multi cultural food

Stadslandbouw 2012

locaties

- NME
- NME + Buurtmoestuin
- Buurtmoestuin
- Volkstuin
- Stadsboerderij
- Productietuin
- Niet gespecificeerd

>250 initiatives

Bron: Eetbaar Rotterdam

Rotterdam priorities

- Public health
- Quality green environment
- Economic viability

- Food (Policy) Council
  - Action rather than policy
  - Mixed membership (both regime and niche)

ONTWIKKEL-LOCATIES FOOD

NIEUW REIJERWAARD
Zittende bedrijven inzetten als visitekaartje bij marketing, optimale ontsluiting van, naar en op het terrein en 'Fresh Initiative' als b2b locatie voor het cluster, ontwikkeld door Van der Valk

INNOVATIE
In de vorm van living labs tot innovaties komen op bijv. biobased, circulaire economie, logistiek en digitalisering. Optimale facilitering van R&D campus Vlaardingen en Rotterdam Science Tower aanhaking bij Horizon 2020

SPAANSE POLDER / GROOTHANDELSMARKT
Versterking van het Foodcluster in de Spaanse Polder, herontwikkeling van de Groothandelsmarkt door een marktpartij met behoud van de functie

MARKTHAL
Het icoon voor het regionale cluster en etalage van b2c in de Wereld van Smaak, met ruimte voor educatie, broadcasting, seminars en meer

Food Cluster

UITVOERINGSAGENDA

Algemeen

- clusteranalyse
- communicatie van één verhaal door alle partners

Onderwijs en Arbeidsmarkt

- imago van het cluster als werkgever vergroten
- het onderwijsaanbod afstemmen op de marktvraag (in nauwe samenwerking met de HCA's van topsectoren)
- invulling van vacatures door Rotterdammers

Medisch en gezondheid

- een Medical/Food-Innovatiefonds
- samenwerking tussen o.a. ziekenhuizen, scholen en versbedrijven voor gezondere Rotterdammers

Multimodaliteiten

- Fresh Corridor 2.0
- regionale visie op toekomstbestendige infrastructuur voor logistiek en distributie over weg, rail en water, in, om en naar de stad

Internationale Marketing

- performance op de World Expo Milaan 2015 "Feeding the planet, Energy for life"
- het regionale verhaal op het internationale toneel

Kennisontwikkeling

- door kennis te delen de business vergroten

Innovatie

- in de vorm van living labs tot innovaties komen op bijv. biobased, circulaire economie, logistiek en digitalisering
- optimale facilitering van R&D campus Vlaardingen en Rotterdam Science Tower
- aanhaking bij Horizon 2020

Stadslandbouw

- versterking van de relatie tussen stad en omland

EEN GREEP UIT DE PARTNERS

Rotterdam harvest market / festival

Pop up restaurant with community kitchen gardens

Community kitchen gardens Schiebroek Zuid

Abandoned rail yard redevelopment

Impression Marconistrip (Uit je eigen stad)

Realisation Marconistrip (Uit je eigen stad)

Marqt new retail concept based on “real food”

Dé regionale versmarkt voor de horeca

[Home](#)[Regio's](#)[Weektoppers](#)[Bestellen](#)[Over 24/7](#)

Regionale
versproducten

Direct in contact met
uw versspecialist

Eenvoudig online
bestellen

24/7 Kies uw regio

 Noord-Holland

 Zeeland

 Zuid-Holland

De beste specialisten uit uw regio

→ [Meer informatie](#)

Vers 24/7 is dé regionale versmarkt voor de Horeca. De beste regionale en unieke landelijke specialisten hebben zich verenigd op Vers 24/7. U heeft vrije keuze uit de specialisten en die tegen scherpe transparante prijzen hun producten aanbieden. De bestelling wordt in één levering en met één gebundelde factuur bij u bezorgd.

Weekvoordeel van 20 - 26 februari

→ [Naar Weektoppers](#)

Groenteboer

Slager

Poelier

Weektopper Alert

Elke week de nieuwste weektoppers direct in uw mailbox? Dat kan met onze Weektopper Alert.

→ [Aanmelden](#)

24/7 Direct bestellen

Direct bestellen bij Vers 24/7 is heel eenvoudig, meld u aan en bestel direct bij uw specialist.

[Bestellen](#)

Proefpakket

Maak eenvoudig kennis met de specialisten van Vers 24/7 door het bestellen van een proefpakket.

→ [Proefpakket bestellen](#)

24/7 Voordelen

Vers 24/7 kent vele voordelen voor de horeca-ondernemer.

→ [Versproducten uit de regio](#)

→ [Direct contact met specialist](#)

→ [Vers, snel en gemakkelijk](#)

WWW.MARKTHALROTTERDAM.NL

City and countryside in a closed loop

ROTTERZWAM

EETBARE PADDESTOELEN UIT ROTTERDAM

CONTACT

NIEUWS

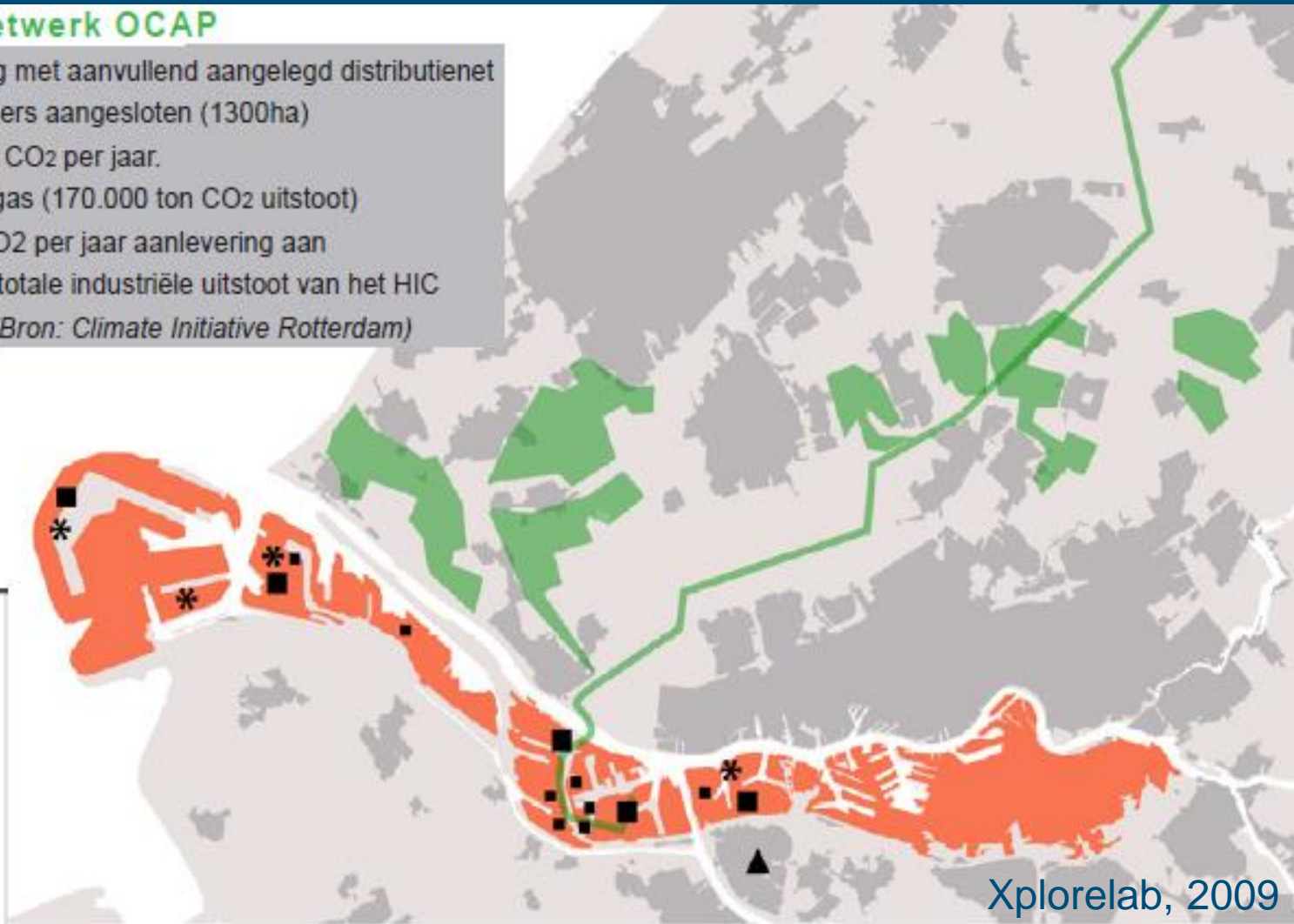

Agro-industrial closing of loops

1. CO2 Distributie Netwerk OCAP

- bestaande centrale pijpleiding met aanvullend aangelegd distributienet
- huidige situatie: ca. 500 tuinders aangesloten (1300ha)
- huidige levering: 300.000 ton CO₂ per jaar.
- besparing: 95 milj. m³ aardgas (170.000 ton CO₂ uitstoot)
- volle capaciteit: 1 milj. ton CO₂ per jaar aanlevering aan tuinders, dat is 3,8 % van de totale industriële uitstoot van het HIC
- Haven Industrieel Complex. (Bron: Climate Initiative Rotterdam)

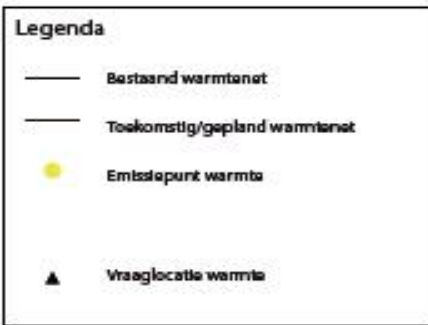
- Legenda
- CO2 vraaggebied glastuinbouw
  - CO2 leiding OCAP
  - CO2 emissie > 1 Mton per jaar
  - CO2 emissie 0,1-1,0 Mton per jaar
  - * Geplandde centrale (> 1 Mton per jaar)

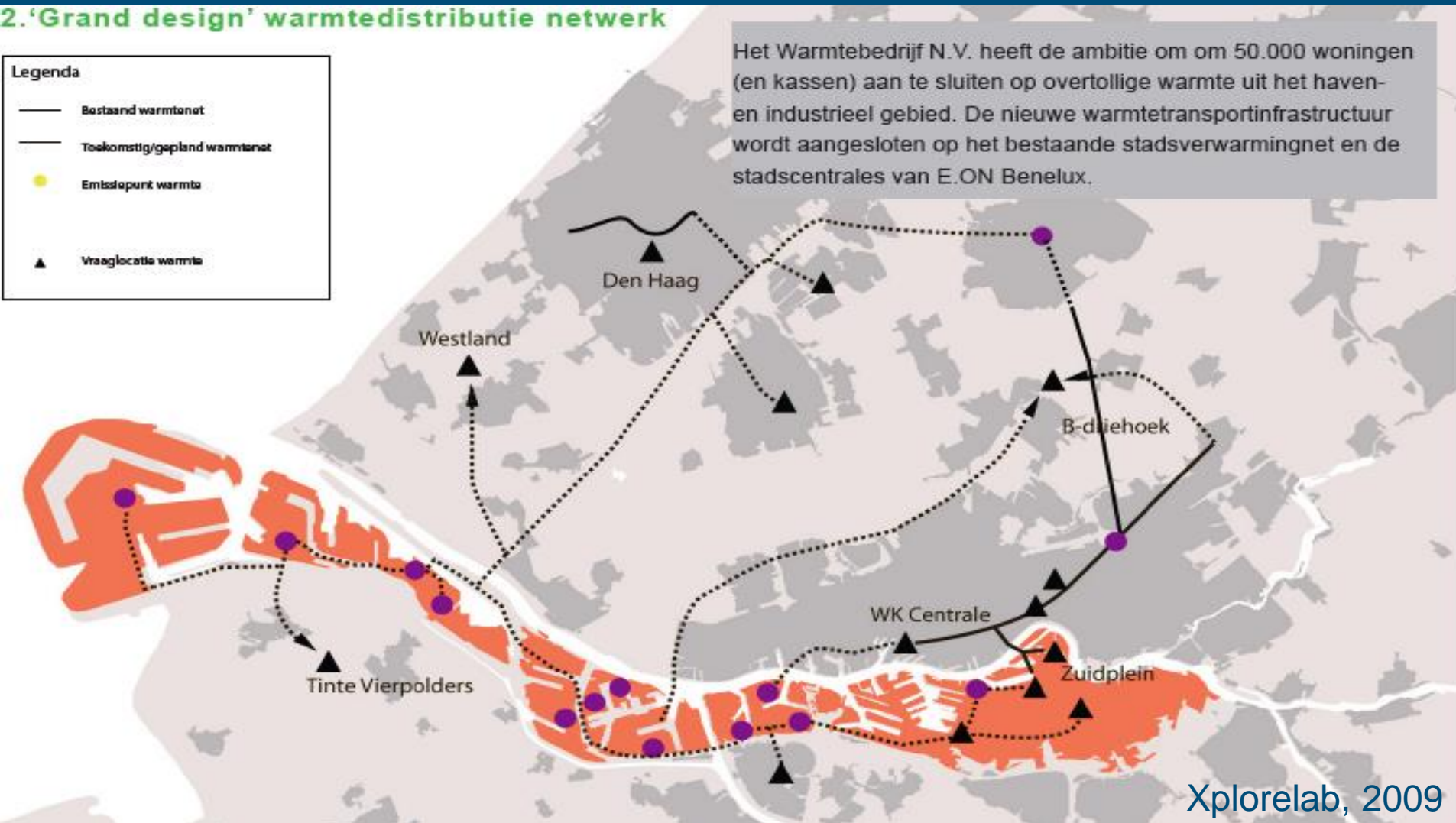
Xplorelab, 2009

Agro-industrial closing of loops

2. 'Grand design' warmtedistributie netwerk

Het Warmtebedrijf N.V. heeft de ambitie om om 50.000 woningen (en kassen) aan te sluiten op overtollige warmte uit het haven- en industrieel gebied. De nieuwe warmtetransportinfrastructuur wordt aangesloten op het bestaande stadsverwarmingnet en de stadscentrales van E.ON Benelux.

Xplorelab, 2009

Separation and clustering

PKB-kaart 1 Economie en landbouw

- economisch kerngebied
- Nationaal Sleutelproject
- mainport
- brainport
- zeehaven

- grootschalig bedrijventerrein:
I. Hoeksche Waard
II. Moerdijkse Hoek

- landbouwwontwikkelingsgebied glastuinbouw
1. Zuidplaspolder   6. Luttelgeest
2. Berlikum   7. Bergerden
3. Emmen   8. IJsselmuiden
4. Grootslag   9. Moerdijkse Hoek
5. Californië / Siberië   10. Terneuzen

- landbouwwontwikkelingsgebied bloembollenteelt
11. Kennemerland
12. Noordelijk Zandgebied
13. Hollandse Bloementuin

- greenport
A. Zuid-Hollands glasdistrict (Westland en Oostland)
B. Bollenstreek
C. Aalsmeer e.o.
D. Boskoop
E. Venlo

- reconstructiegebied

- ondergrond**
 vereenvoudigde topografie
 grens Exclusieve Economische Zone (EEZ) en 12-mijls zone

Het kaartbeeld betreft een indicatieve weergave van de in

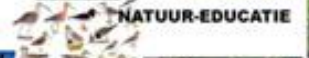

Business/nature->urban agriculture

Naar een gezamenlijke visie SCHIEVEEN POLDER

- VLEGVELD-SPOTTERS**

- VOGELEN**

- RECREATIE**

- TIJDELIJKE NATUUR**

- TIJDELIJK BOEREN**

- BRAAKLIGGENDE ZANDGRONDEN?**

- NATUUR-EDUCATIE**

- BOEREN**

- NATUUR**

- STADSLANDBOUW**

- GOED BOEREN**

- SPEELNATUUR IN DE STAD**

- RECREATIE**

- STAD-BUITEN**

- CULTUUR-HISTORIE**

Conclusions

- Rotterdam builds a “food policy” gradually, step by step, acting and thinking at the same time.
  - Learn from other cities, but develop your own story, each city is unique
  - Integration with other policy domains is essential in long run
- Co-operate with civil society, small start ups, and big established food companies
  - Governance rather than government
- Interconnect the three dimensions: SFSC, CE, MFL
  - From individual initiatives to resilient network